

PROJEKT ZDRAVÉ MĚSTO A MÍSTNÍ AGENDA 21

V této kapitole jsou hojně využívány následující zkratky:

PZM	Projekt Zdravé město	SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky
MA21	Místní Agenda 21 (MA 21)	RM	Rada města
MŽP	Ministerstvo životního prostředí České republiky	PS RVUR	Pracovní skupina Rady vlády České republiky pro udržitelný rozvoj
NSZM ČR	Národní síť zdravých měst České republiky	FZM	Fórum Zdravého města
WHO	Světová zdravotnická organizace	MmÚ	Magistrát města Ústí nad Labem
OSN	Organizace spojených národů		

1.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O PZM A MA21

V prosinci roku 2004 Zastupitelstvo města Ústí nad Labem svým usnesením č. 340/04 schválilo vstup statutárního města Ústí nad Labem do asociace Národní síť Zdravých měst ČR (dále jen NSZM ČR), která realizuje myšlenku projektu Zdravé město iniciovaného OSN – WHO prostřednictvím různých správních celků – měst, obcí, mikroregionů, krajů, městských částí.

Zdravá města realizují místní Agendy 21 (MA21). Místní Agenda 21 je mezinárodní program **zavádění principů udržitelného rozvoje na místní úrovni** (města, obce). Cílem MA21 je rozvoj procesů, které příznivě ovlivňují kvalitu života obyvatel města. Členové NSZM ČR se zapojují do postupu strategického rozvoje v souladu s požadavky EU: udržitelným rozvojem a aktivním zapojováním veřejnosti do diskuzí o současných záměrech i o místní či regionální budoucnosti. Postup k vizi „zdravého města“ samozřejmě není pouze záležitostí vedení municipality či úřadu – neobejde se bez každodenní spolupráce s místními odbornými i nevládními partnery (odborné instituce, nevládní organizace, školy, firmy) i s nejširší veřejností. Zdravá města, obce a regiony se promyšleně snaží utvářet město (obec, region) jako kvalitní a příjemné město pro život na základě dohody s obyvateli.

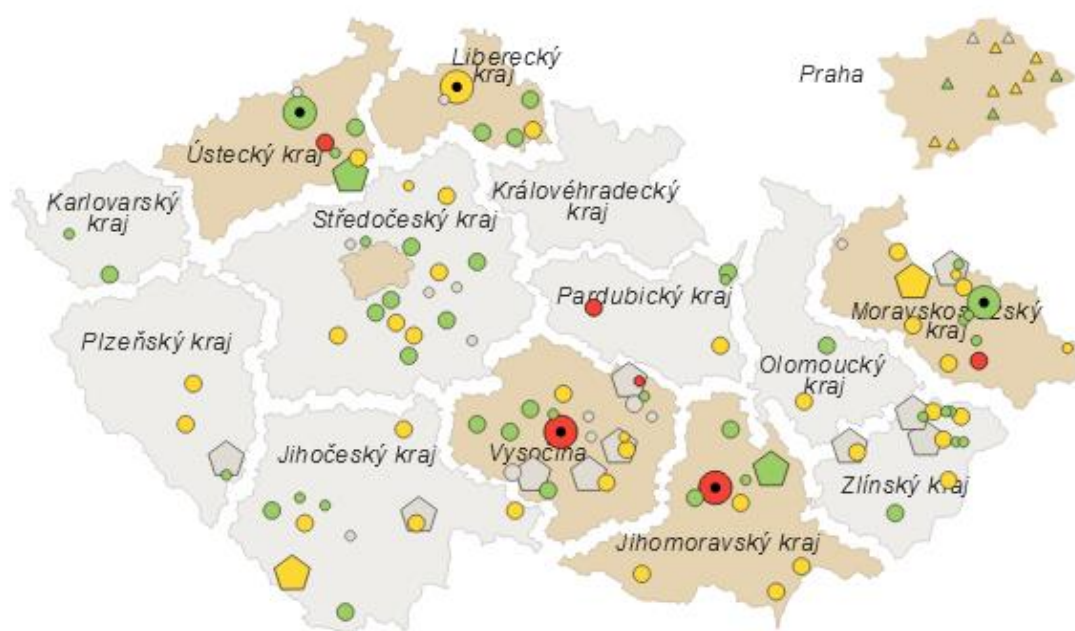
1.2 NÁRODNÍ SÍŤ ZDRAVÝCH MĚST ČR

V roce 1988 iniciovala OSN – WHO mezinárodní Projekt Zdravé město (WHO HealthyCities Project), ke kterému přizvala nejvýznamnější evropské metropole. Za dobu trvání projektu se zapojilo 1300 Zdravých měst, obcí a regionů ve více než 30 evropských zemích. Zdravá města realizují místní Agendy 21, jsou součástí Evropské kampaně udržitelných měst a obcí (Aalborgská charta). Po roce 1989 se myšlenky uvedeného projektu začaly realizovat i v České republice.

V roce 1994 vytvořilo jedenáct aktivních měst asociaci s názvem Národní síť Zdravých měst České republiky (NSZM ČR), která dnes zastřešuje stovky měst, menších obcí, kraje i mikroregiony. NSZM ČR je v současné době jedinou municipální asociací v ČR, která má ve svém statutu systematicky podporovat praktickou realizaci hodnot: **udržitelný rozvoj, zdraví a kvalita života v podmínkách měst, obcí a regionů**. Ve Zdravých městech, obcích a regionech lze najít dobrý příklad toho, co v praxi znamenají pojmy místní Agenda 21 (strategické plánování s uplatněním principů udržitelného rozvoje na místní úrovni, s aktivním zapojováním veřejnosti) i LEHAP (Místní akční plán zdraví a životního prostředí), a zejména

celková „dobrá správa věcí veřejných“ (GoodGovernance). Ačkoliv Zdravé město, obec, region má organizační zázemí úřadu, není pouhou „úřední aktivitou“. Je zejména projektem komunitním – otevírá se prostor pro posilování aktivity a zájmu obyvatel. V souhrnu lze říci, že Zdravá města, obce a regiony se promyšleně snaží utvářet město (obec, region) jako kvalitní a příjemné místo pro život na základě dohody s jeho obyvateli. Nástrojem k realizaci Projektu Zdravé město a místní Agendy 21 (PZM a MA21) ve Zdravých městech, obcích, regionech ČR je **Metodika NSZM ČR**, kterou již 20 let vytváří asociace NSZM ČR. Metodika vznikla a je rozvíjena ve spolupráci s řadou odborných partnerů, např. Univerzitou Karlovou a dalšími vysokými školami, resorty členy Rady vlády pro udržitelný rozvoj a rovněž s regionálními odbornými institucemi. Metodika získala titul „Světový projekt EXPO 2000“. V roce 2001 obdržela NSZM ČR jako čtrnáctá z 30 národních sítí v Evropě certifikát kvality OSN-WHO, kterým WHO akredituje národní síť vůči mezinárodním standardům. V roce 2003 získala NSZM ČR za svoji činnost Cenu ministra životního prostředí. V roce 2006 postoupila do celosvětového finále ceny OSN za prosazování kvality ve veřejné správě (UN Public Service Awards) a získala Cenu Ministerstva vnitra za inovaci v územní veřejné správě za informační systém pro strategické řízení – DataPlán NSZM. NSZM ČR je akreditovanou vzdělávací institucí (akreditace MV ČR).

Obr. 1 Územní rozložení členů NSZM ČR

Zdroj: Národní síť Zdravých měst ČR, 2021

Pozn: Členové NSZM ČR k 18. únoru 2021: **NSZM ČR má 131 členů, s regionálním vlivem na 2434 měst a obcí, ve kterých žije 5,995 milionu obyvatel (56% populace ČR).** Členy jsou kraje, mikroregiony, MAS, města obce a městské části.

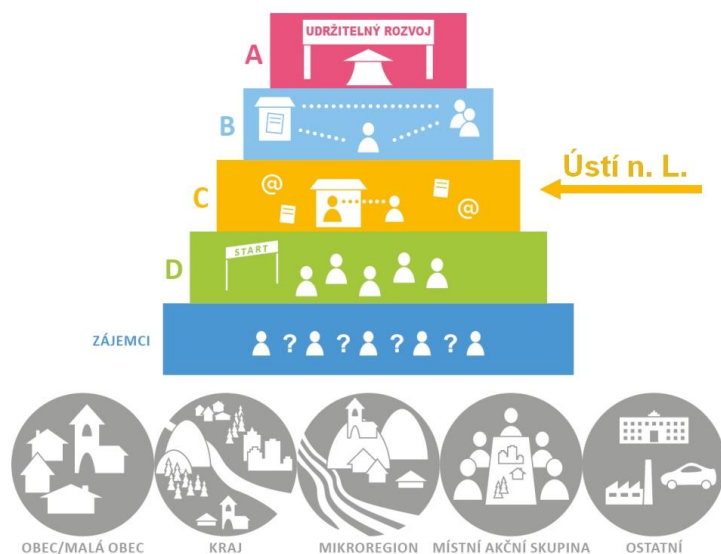
Členství v NSZM ČR je přínosné v těchto směrech:

- poskytování služeb pro zvýšení možností finanční podpory v rámci projektu
- spolupráce s organizacemi, institucemi a odbornými partnery v ČR, se kterými se v rámci projektu NSZM ČR dlouhodobě spolupracuje
- zajištění medializace prostřednictvím Zpravodaje NSZM ČR
- mezinárodní propagace příkladů dobré praxe ze členských měst
- zajištění metodické pomoci a facilitace, využití akreditovaných kurzů
- zkvalitnění komunikace s občany i partnery města
- síťová spolupráce, vzájemné konzultace Zdravých měst

1.3 HODNOTÍCÍ ZPRÁVA PZM A MA21 ZA ROK 2020

Hodnoticí zpráva o stavu činnosti Projektu Zdravé město Ústí nad Labem (PZM) a místní Agendy 21 (MA21) je informační dokument o průběhu aktivit, které jsou v rámci projektu realizované za období roku 2020 a jejímž výsledkem je dobrovolné **obhájení kategorie C dle Kritérií MA21 a Pravidel hodnocení pro rok 2020 u české informační agentury životního prostředí CENIA** (jež je příspěvkovou organizací Ministerstva životního prostředí). **Aktivity roku 2020 byly poznamenány omezeními spojenými s pandemií viru SARS-CoV-2, přesto se kategorií C podařilo obhájit.**

Obr. 2 Schéma kategorií pro hodnocení a kritéria MA21

Zdroj: Cenia 2021, upraveno

Charakteristika kategorie C:

STABILIZACE • politické zastřešení procesu MA21 • schválení oficiálního dokumentu k MA21 • začlenění MA21 do oficiální organizační struktury úřadu • vyšší míra zapojení a aktivní účast občanů

Vyhlášení 15. kola Dotačního programu PZM a MA21 2019/2020

Dne 23. 4. 2019 schválila Rada města témata a vyhlášení 15. kola Dotačního programu Projektu Zdravé město a místní Agenda 21. V souladu se Strategií rozvoje města Ústí nad Labem 2015 – 2020 a se záměry vzešlými z Participativního rozpočtu města Ústí nad Labem byla vybrána témata:

1. **Obnova a zvelebování veřejného prostoru vč. péče o zeleň** (v okolí komunikací i v meziblocích, guerilla gardening, výsadba, okrašlovací aktivity, úklidové akce apod.)
2. **Podpora aktivního života, sportovních aktivit a turistiky** (např. zvelebení dětského hřiště nebo vyhlídkového místa, drobné pohybové prvky apod. nebo zapojení do osvětových kampaní a akcí apod.)
3. **Posílení komunitních aktivit a sociálních vazeb** (založených na lokálních tradicích – kulturních, sportovních, historických, společenských, turistických apod.)

Celkově bylo možné v rámci dotačního programu čerpat vyčleněné finanční prostředky určené na projekty ve výši 300 tis. Kč. Uzávěrka pro podávání projektových žádostí 15. kola dotačního programu byla 27. 6. 2019 a realizace pak vzhledem k pandemii viru SARS-CoV-2 prodloužena do 18. 12. 2020. Celkem bylo podáno 15 projektů, podpořeno bylo 8 projektů v celkové hodnotě 195.358,- Kč.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21, příslušná pracovní komise RM, politik PZM a MA21

Spolupráce: partneři projektu PZM a MA21

Zapojení do celostátních komunitních kampaní:

- **Den Země** (24. 4.); **Uklid'me svět - Uklid'me Česko** (3x úklid v rámci města)
- **Dny zdraví** (16. 9. **Den pro zdraví**, 22. 9. **Den zdraví se ZÚÚL**)
- **Evropský týden mobility** (16. – 22. 9.) a **Evropský den bez aut** (22. 9.)

Obecně jsou kampaně organizovány ve spolupráci s partnery jak ze sféry neziskové či z příspěvkových organizací, tak i z podnikatelského sektoru. Spolupráce probíhá různými formami: poskytnutím služeb, vlastním personálem či know-how, věcnými dary. Vznikají tak akce pro veřejnost osvětového charakteru.

Mezi nejvýznamnější, a co se spolupráce týče i nejobsáhlejší, kampaně patří **Evropský týden mobility (ETM)**. Probíhá pravidelně již 15. rokem a v rámci této kampaně byly naplánovány akce nejen po celý týden od 16. do 22. září. Do programu ETM byl zejména z důvodu zesílení možnosti propagace opět zařazen již devátý ročník Ústeckého 1/2Maratonu. Podařilo se opět ve spolupráci s KÚÚK připojit ke **Dni bez aut** 22. 9. zajištěním MHD zdarma. Na správný pohyb chodců v provozu a zejména pravidlo „**vidět a být viděn**“ upozornilo několik tematických aktivit MP, Policie ČR a BESIPu.

Den pro zdraví zahájil Zdravou snídání pro účastníky kampaně Do práce na kole s možností vyšlapat si zdravé smoothie s Fruitbike, tematická část Zdravé plíce se zaměřila na aktuální téma respiračních onemocnění s osvětou od OnkoMajáku, představilo se 6 zdravotních pojišťoven, FZS UJEP, ZÚÚL, testovací autobus na HIV. V informačním středisku proběhla osvětová přednáška ZÚÚL Očkování jako prevence respiračních onemocnění a úspěšný den zakončilo letní kino na Mírovém nám. s cestovatelskou přednáškou Marta Eslema a Davida Surého.

Pro všechny bez rozdílu věku pak bylo připraveno: úklidová akce na pomoc přírodě **Uklid'me svět!**, 60km dlouhý **cyklovýlet** a 50km dlouhý **turistický pochod** Českým středohořím s pohádkovou kratší verzí pro děti, komentovaná **procházka Bertiným údolím** a přednáška věnovaná správnému pohybu chodců v provozu a zejména pravidlo „**vidět a být viděn**“.

Dalším lákadlem byla možnost využít jízdy **cyklobusu zdarma**, popř. se připojit do zářijové výzvy **Do práce na kole**. Je to týdenní individuální soutěž v pravidelnosti dojíždění, docházení či „dobíhání“ do práce. Akce **In-line na nábreží** nabídla den plný sportovních aktivit v prostoru střešovského nábreží, in-line show s možností zapůjčení bruslí, výuky jízdy na nich a závěrečné společné projížďky.

Spolupracovali jsme i s partnerským městem Chemnitz na jimi vyhlášené výtvarné soutěži v rámci ETM pro ústecké školy "Edgar and Edda on the way in twin cities".

Zodpovědnost: koordinátorka PZM s MA21

Spolupráce: politik PZM a MA21, partneři PZM a MA21

Akreditované vzdělávání koordinátora

Absolvování kontinuálního vzdělávání a každoroční obhájení „Zlatého certifikátu“ v rámci povinného akreditovaného vzdělávacího programu.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21

Workshopy, semináře a setkání

- **Cyklus veřejných setkání v oblasti sociální politiky**
 - **Setkání s veřejností k investičnímu záměru „Čelakovského – smíšený dům 7. 7.**
 - **Veřejná debata s ombudsmanem JUDr. S. Křečkem 24. 9.**
 - **Série debat vedení města s klienty domovů pro seniory**
- **Školní parlament při ZŠ El. Krásnohorské** debatovali s vedením města 5. 3.
- **Webinář vedení města s lékaři pro zástupce domovů pro seniory k pandemii COVID-19 9. 4.**
- Spolupráce na **informační kampani pro veřejnost o pandemii COVID-19** (letáková a online kampaň) spolupráce na zajištění provozu **krizové linky města, náboru dobrovolníků do DpS** apod.
- **Mapa pomoci** – spolupráce na tvorbě mapy a interaktivního letáku pro veřejnost o sociálních službách na Ústecku
- Veřejné projednání **Strategie rozvoje města ÚL 2021-2030 15. 9.**
- Vyhlášení 2. ročníku **Participativního rozpočtu města Ústečané společně 6. 1.**
- **Slavnostní představení 3 realizovaných projektů z 1. ročníku Participativního rozpočtu Ústečané společně**
- Přednáška pro veřejnost **Očkování jako prevence respiračních onemocnění** realizovaná Zdravotním ústavem se sídlem v Ústí nad Labem v rámci Dne pro zdraví 16. 9.
- prezentace aktivit na setkání pracovní skupiny pro **cestovní ruch Euroregionu Elbe/Labe**, představení průběžných statistických výstupů, navazování kontaktů, aktivit uplynulé sezóny, avízo na novinky v nadcházející sezóně atp.

Zodpovědnost: odbory MmÚ, koordinátorka PZM a MA21

Spolupráce: odd. cestovního ruchu

Cykloaktivity

- **Kampaň Do práce na kole** – leden, květen a září. Zdravé město Ústí nad Labem se připojilo a zorganizovalo květnovou měsíční kampaň Do práce na kole. Jako motivace byl zaměstnancům magistrátu a městských obvodů uhrazen účastnický poplatek.

Magistrát v tomto ročníku v rámci celorepublikové soutěže Cyklozaměstnavatel obsadil 10. místo. Dále pak vyhlásilo lednovou i zářijovou výzvu v rámci Evropského týdne mobility. Během kampaně proběhla řada akcí a aktivit (5. 5., 21. 5., 25. 5., 27. 5., 16. 9.)

- **Projekt „Na kole jen s přilbou“** - nejen finanční zapojení se do celorepublikového projektu, v rámci něhož se oddělení cestovního ruchu podílelo na akcích:
 - **Bezpečně na kole** 13. 7. – osvětově bezpečnostní akce, kvíz, bezplatný servis kol ve spolupráci s Městskou policií, Týmem silniční bezpečnosti, Zdravotnická záchranná služba Ústeckého kraje a spolkem Cepík
 - **Cyklozávod Milada** 18. 8. – propagace města a cykloaktivit v rámci seriálu Milada Tour spolu s Týmem silniční bezpečnosti
- **Cyklobus zdarma** - zajištění jízd cyklobusu zdarma o víkendech a svátcích (Labská stezka - Klíše – Bukov - Severní Terasa)
- **Koordinační skupina Labská stezka** – pravidelné schůzky ke společnému marketingu Labské stezky
- **Cykloterapie** – provoz elektrické tříkolky v DpS Velké Březno v rámci projektu Cyklistika v každém věku (CWA) a zpřístupnění jí těm, kterým zdravotní stav nedovoluje cestovat, natož jezdit na kole (senioři, lidé tělesně postižení, se zdravotním omezením, děti s pohybovým omezením apod.). Půjčování proběhlo ve spolupráci s DCÚL a MSÚL
 - Získání ceny **Startup roku ve Velké ceně cestovního ruchu za projekt Cykloterapie** 17. 1.
 - Ocenění **Dobrá praxe za projekt Cykloterapie v rámci Národní sítě Zdravých měst** 23. 1.
- **Cyklocentrum města Ústí nad Labem a nová služba Bikesharing** – možnost zapůjčení a vrácení kola nebo koloběžky na více místech ve městě 4. 6.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21
 Spolupráce: odd. cestovního ruchu a ostatní

Strategie, projekty

- **Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015 – 2020 a příprava nové Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2021 – 2030**

Pro naplňování Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2015 - 2020 je vytvářen každý rok Akční plán, obsahující soubor projektových návrhů předkládaných vedení města ke schválení a k podpoře z rozpočtu města. V tomto roce byla zpracována Evaluace Strategie rozvoje města Ústí nad Labem za rok 2019 a předložena vedení města ke schválení. Byly dokončeny práce na tvorbě nové Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2021 – 2030 a Koncepce rozvoje cestovního ruchu. Pro naplňování Strategie rozvoje města Ústí nad Labem 2021 – 2030 byla aktualizována metodika strategického řízení.

Zodpovědnost: odd. koncepcí a odd. cestovního ruchu OSR
 Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, odbory MmÚ

- **Participativní rozpočet města**

Vyhlášení 2. ročníku Participativního rozpočtu města Ústečané společně. Vymezená část rozpočtu města určená na realizaci návrhů projektů občanů. Cíl projektu musí vést k renovaci

či výstavbě hmotného majetku města a jeho příspěvkových organizací a musí být realizován v souladu s cíli platné Strategie rozvoje města Ústí nad Labem. (6. 1.)

Zodpovědnost: OSR

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, odbory MmÚ

- **Tvorba zásobníku projektů a generování Akčních plánů**

Zapojení do infosystému DataPlán Národní sítě Zdravých měst ČR.

Zodpovědnost: OSR

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, odbory MmÚ

Další akce a aktivity

- **Dny s Dlouhonohými skřítky**

Představení a prezentace návazného projektu Dlouhonoží skřítki vč. doprovodných aktivit:

- **Pohádková cesta s Dlouhonohými skřítky** ve spolupráci s turistickým odd. (12. 9.)
- tvorba nové **Geocachingové hry s Dlouhonohými skřítky za zlatou rybkou** (17. 8.)
- tvorba další animované pohádky **Dlouhonoží skřítki a ztracená listina**, která byla vysílána v RTV Ústecko (premiéra 23. 12.)

Pohádkově vzdělávací dny pro rodiče s dětmi mají za cíl prostřednictvím pohádky vztahujících se k městu a jeho okolí podpořit patriotismus a sounáležitost občanů se svým městem.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21, odd. cestovního ruchu

Spolupráce: partneři akcí

- **Ústecký masopust 2020**

Třetí ročník akce k připomenutí lidových zvyků a oslav s průvodem v maskách městem vč. bohatého doprovodného programu a tematických stánků (15. 2.).

Zodpovědnost: odd. cestovního ruchu

Spolupráce: Severočeské farmářské trhy, Mladá scéna a další partneři

- **Výtvarná a fotografická soutěž k ochraně a tvorbě životního prostředí „Naše město“ - 27. ročník**

Spolupráce na organizaci, zajištění a vyhlášení akce Domu dětí a mládeže s doprovodnou soutěží, která probíhala od března do května. Nadefinováno bylo téma Ústí – město Dlouhonohých skřítků a prezentace výsledných prací měla proběhnout v rámci slavnostní prezentace nové pohádky Dlouhonoží skřítki a ztracená listina.

Zodpovědnost: DDM ÚL

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, DPMUL, Svaz ochránců přírody Tilia

- **Renovace infotabulí Naučných stezek Bertino údolí a Po zaniklých obcích kolem jezera Milada**

Prostřednictvím informací z naučných stezek podpora sounáležitosti občanů s městem, vzdělávání a oživení historie.

Zodpovědnost: odd. cestovního ruchu

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21

- **Má vlast cestami proměn**

Výletní zámeček Větruše vč. požadovaných informací ke vzniku a proměně tohoto prostoru bylo Zdravým městem Ústí n. L. navrženo do tohoto úspěšného projektu a následně zařazeno mezi 110 unikátních proměn v České republice.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21

Spolupráce: odd. cestovního ruchu

- **TOP Květinové Ústí 2020**

Zdravé město společně s hypermarketem Globus Trmice vyhlásilo pro milovníky květin 2. ročník soutěže o nejrozkvetlejší balkón/terasu/lodžii/předzahrádku v Ústí nad Labem. Partnerem facebookové soutěže byl pořadatel Severočeských farmářských trhů. Od května do srpna se mohli přihlásit pěstitelé a milovníci balkónových květin se svými fotografiemi. Slavnostní předání cen této velmi úspěšné akce pak proběhlo v online režimu 5. 10.

Zodpovědnost: koordinátorka PZM a MA21, odd. cestovního ruchu

Spolupráce: Hypermarket Globus, Severočeské farmářské trhy

- **Mattoni 1/2Maraton Ústí nad Labem**

V rámci Evropského týdne mobility probíhá v září (19. 9.) každoroční běžecký závod se zahraniční účastí, vede závodníky zajímavou trasou přes centrum města Ústí nad Labem a podél řeky Labe s výhledem na zámek Větruše a středověký hrad Střekov. Doprovodný program zahrnuje závod handbiků, 2Run, Běh o pohár rektora, štafetový běh a rodinný běh. Dále je zajišťován presstrip pro sportovní novináře.

Zodpovědnost: RunCzech, koordinátorka PZM a MA21

Spolupráce: MmÚ, partneři

- **Vesele do školy a Česko–ruský den**

Prezentace města – prezentace města spojená se soutěžními kvízy a propagačními aktivitami (1. 9. a 24. 9.).

Zodpovědnost: OKSŠ, DDMÚL

Spolupráce: koordinátorka PZM a MA21, odd. cestovního ruchu

Partneři aktivit ZM

Městská policie, Policie ČR, Zdravotnická záchranná služba Ústeckého kraje, Hasičský záchranný sbor, BESIP, Vyšší odborná škola zdravotnická, Tyfloservis, Dům dětí a mládeže Ústí nad Labem, Krajská hygienická stanice, Všeobecná zdravotní pojišťovna (VZP), Krajský úřad Ústeckého kraje, Zdravotní ústav v Ústí nad Labem (ZÚ), Dopravní podnik města Ústí nad Labem, SK Cyklotour, Klub českých turistů, Ústecký parlament dětí a mládeže, Dobrovolnické centrum, Nadace Partnerství, ČRoSever, MŠ, ZŠ, SŠ, UJEP, RunCzech, Muzeum města Ústí nad Labem a další.

Propagace PZM a MA21

Informace na webových stránkách města www.usti-nad-labem.cz, FB a Instagramu města. Na webových stránkách Statutárního města Ústí nad Labem pod ikonkou loga Zdravého města se nacházejí základní informace o Projektu Zdravé město a místní Agenda 21 Ústí nad Labem. Dalším způsobem propagace projektu jsou tištěná média města, příp. městských obvodů –

Městské noviny, popř. obvodní zpravodaje a dále regionální deníky. Významným propagátorem jsou partnerské organizace PZM a MA21. Aktivity PZM a MA21 jsou propagovány také prostřednictvím bannerů, letáků a plakátů a dalších prezentačních materiálů. Všechny zhotovené materiály respektují grafický design města Ústí nad Labem.

1.4 FOTOPŘÍLOHA

Obr. příloha 1: Informační leták k PZM

Obr. příloha 2: Dny bez úrazu

Obr. příloha 3: Den pro zdraví

Obr. příloha 4: Žákovský parlament

Obr. příloha 5: Veřejná diskuze s občany

Obr. příloha 6: Elektrotříkolka - Cykloterapie

